

„Faarene og Faareavlssarbejdet“ og „Gederne og Gedeavlssarbejdet“, hvilke to sidstnævnte Afsnit efter Appels Død er blevet afsluttet af Forstander H. J. Rasmussen, Næsgaard, Statskonsulent Niels Pedersen, Struer, om „Mejeribruget og Foreningen af jydsk Landboforeningers Mejeriudvalg“, Statskonsulent J. Jensen, København, om „Hesteavl i Jylland“, Forsøgsleder P. G. Rosting, Randers, om „Svineavl i Jylland“, Statskonsulent W. A. Kock, København, om „Fjerkræavl i Jylland“, Husmand Oluf Kristensen, Fuglsig, om „Husmanssagen“, Konsulent M. K. Kristensen, Skanderborg, om „Plantebruget i Jylland 1872—1922“, Konsulent H. K. Olsen, Skanderborg, om „Landbrugsmaskiner“, Konsulent H. Hansen, Aabenraa, om „Landbruget i Sønderjylland og de sønderjydske Landboforeningers Virksomhed“. Efter Fagmændenes Bidrag (efter S. 639) følger, særlig pagineret, en Slags landbrugsstatistisk Haandbog: „Jydsk Landbrug i Tal gennem 50 Aar“ ved Sekretær, Dr. Mads Iversen, omfattende 264 Sider.

Værket er rigt udstyret med Fotografier af de mest fremragende Mænd i Foreningens Historie, med Billeder af Dyr, Bygninger, Maskiner, grafiske Fremstillinger m. m.

J. M. KEYNES: *The economic consequences of Mr. Churchill*. 32 S. The Hogarth Press, London 1925. Pris 1 sh. — T. E. GREGORY: *The first year of the Gold Standard*. 141 S. Ernest Benn, lim. London 1926. Pris 5 sh.

Tilsammen indeholder de to Skrifter vistnok alt, hvad der kan siges for og imod, at England ved Gold Standard Acten 1925 fæstnede £ til sin gamle Guldverdi, tiltrods for, at det engelske Prisniveau laa 10 pCt. højere.

Men medens Mr. Keynes Skrift tildels er Optræk af Avisartikler offentliggjort i The Evening Standard og baade i Form og Indhold bærer Præg af at være beregnet paa et bredt Publikum, er Professor Gregory's Bog en lidenskabsløs Redegørelse for det hele Kompleks af økonomiske og sociale Foreteelser, der stod i Forbindelse med Tilbagegangen til Guld-møntfoden. Kun under direkte Polemik med Mr. Keynes Skrift og mod Artikler i The Nation af ligeartet Indhold forlades den lidenskabsløse Tone, og der tales om „Kraftkarlene paa The Nation“ eller „Cromwell'erne i The Nations Redaktion“.

Mr. Keynes Anskuelse synes at have samlet sig deri, at den Nedpresning af det engelske Prisniveau, som maatte være nødvendig for at faa dette til at svare til Guldverdien af Ster-

„Faarene og Faareavlssarbejdet“ og „Gederne og Gedeavlssarbejdet“, hvilke to sidstnævnte Afsnit efter Appels Død er blevet afsluttet af Forstander H. J. Rasmussen, Næsgaard, Statskonsulent Niels Pedersen, Struer, om „Mejeribruget og Foreningen af jydsk Landboforeningers Mejeriudvalg“, Statskonsulent J. Jensen, København, om „Hesteavl i Jylland“, Forsøgsleder P. G. Rosting, Randers, om „Svineavl i Jylland“, Statskonsulent W. A. Kock, København, om „Fjerkræavl i Jylland“, Husmand Oluf Kristensen, Fuglsig, om „Husmanssagen“, Konsulent M. K. Kristensen, Skanderborg, om „Plantebruget i Jylland 1872—1922“, Konsulent H. K. Olsen, Skanderborg, om „Landbrugsmaskiner“, Konsulent H. Hansen, Aabenraa, om „Landbruget i Sønderjylland og de sønderjydske Landboforeningers Virksomhed“. Efter Fagmændenes Bidrag (efter S. 639) følger, særlig pagineret, en Slags landbrugsstatistisk Haandbog: „Jydsk Landbrug i Tal gennem 50 Aar“ ved Sekretær, Dr. Mads Iversen, omfattende 264 Sider.

Værket er rigt udstyret med Fotografier af de mest fremragende Mænd i Foreningens Historie, med Billeder af Dyr, Bygninger, Maskiner, grafiske Fremstillinger m. m.

J. M. KEYNES: *The economic consequences of Mr. Churchill*. 32 S. The Hogarth Press, London 1925. Pris 1 sh. — T. E. GREGORY: *The first year of the Gold Standard*. 141 S. Ernest Benn, lim. London 1926. Pris 5 sh.

Tilsammen indeholder de to Skrifter vistnok alt, hvad der kan siges for og imod, at England ved Gold Standard Acten 1925 fæstnede £ til sin gamle Guldverdi, tiltrods for, at det engelske Prisniveau laa 10 pCt. højere.

Men medens Mr. Keynes Skrift tildels er Optræk af Avisartikler offentliggjort i The Evening Standard og baade i Form og Indhold bærer Præg af at være beregnet paa et bredt Publikum, er Professor Gregory's Bog en lidenskabsløs Redegørelse for det hele Kompleks af økonomiske og sociale Foreteelser, der stod i Forbindelse med Tilbagegangen til Guld-møntfoden. Kun under direkte Polemik med Mr. Keynes Skrift og mod Artikler i The Nation af ligeartet Indhold forlades den lidenskabsløse Tone, og der tales om „Kraftkarlene paa The Nation“ eller „Cromwell'erne i The Nations Redaktion“.

Mr. Keynes Anskuelse synes at have samlet sig deri, at den Nedpresning af det engelske Prisniveau, som maatte være nødvendig for at faa dette til at svare til Guldverdien af Ster-

lingen, burde man ikke foretage, men afvente Stigningen i Verdensprisniveauet og først da gaa tilbage til Guldmøntfoden, først og fremmest fordi den fornødne Nedbringning af Prisniveauet efter Forfatterens Mening kun finder Sted igennem en „tilsigtet Forøgelse“ af Arbejdsløsheden fremkaldt af Kreditrestriktionerne. Dette Argument udnyttes til dets yderste Virkeevne og lidt længere.

Heroverfor argumenterer Mr. Gregory med Nødvendigheden af, at en Bestemmelse blev truffet. Bank of Englands Fritagelse for at indløse sine Sedler med Guld udløb med Aaret 1925, og enten maatte man da forlænge Suspensionen og fortsætte med Sterlingen som en svingende Papirmønt, eller man maatte — saaledes som det blev gjort — genoptage Guldindløsningen nu, da Sterlingen var naaet op i Niveau med Dollaren. Jo længere Tid der gaar, des stærkere bliver naturligvis denne Betragtning overfor Mr. Keynes, for Stigningen i det amerikanske Prisniveau er indtil nu udeblevet, og alt synes at tyde paa en Nedgang. Det var utvivlsomt derfor rigtigt, at der blev valgt og valgt paa det Tidspunkt. Men ethvert Valg indeholder en Fare. Mr. Gregory siger (Side 22) herom, at hvis der i det Øjeblik, man skrider til Stabilisering, findes en Forskel imellem Møntens ydre og indre Værdi, betyder Stabiliseringen, at man vælger imellem en øjeblikkelig og en senere økonomisk Rystelse, en øjeblikkelig, hvis man skal nedpresse det indenlandske Prisniveau for at naa i Højde med Møntens ydre Værdi — saaledes som Forholdet var i England og her i Landet — og en senere, hvor man skal holde imod, at den Stigning i Prisniveauet, der svarer til, at man har valgt den lavere ydre Værdi, løber forbi og skaber ny Ulighed mellem indre og ydre Værdi. De Vanskeligheder og den Forvirring, der heraf vilde fremkomme — rent bortset fra de permanente Følelser af en begaaet Uretfærdighed, som en Nedskæring medfører — vilde naturligvis yderligere blive forøget, hvis man, som det et Øjeblik drøftedes her i Landet, tilstræber en Nedskæringsværdi af Mønten, der hverken svarer til den ydre eller indre Værdi, f. Eks. 72 Øre, da den ydre Værdi svarede til 65 og den indre til 80 Øre; thi det vilde betyde, at det indenlandske Prisniveau skulde stige samtidig med at de fremmede Valutakurser skulde falde. Og selv om man f. Eks. havde valgt 80 Øre som den nye Kroneværdi, saa havde man dog ikke undgaaet Vanskelighederne. Thi det havde betydet, at man fixerede en £-Kurs paa ca. 22.70 Kr. som den fremtidige Pari-Værdi. Men da £-Kursen i største

Delen af Aaret 1924 — det gode Aar! — havde været paa ca. 26 Kr., vilde en saadan Stabilisering have medført, at Priserne paa de indførte Varer sank med ca. 15 pCt., medens Detailpriseniveauet paa ca. 220 blev holdt fast. Men det er jo nøjagtigt det samme som naar Priserne paa de indførte Varer falder med ca. 30 pCt. og det indenlandske Priseniveau og Lønningerne med ca. 15 pCt., saaledes som Tilfældet var, da Kronen førtes i Pari. Det er aabenbart i det hele saadan, som Mr. Gregory ogsaa fremhæver, at naar et Lands Priseniveau først er i Driit bort fra Guldlandenes Niveau, er det meget svært atter at lænke det til. Og saa har vi endda her i Landet haft den uhyre Fordel, at Lønnen for baade Arbejdere og Tjenestemænd automatisk er blevet nedsat samtidig med at Kronen steg. Den engelske Kulstrejke vilde sikkert ikke være brudt ud, hvis man i England havde haft en tilsvarende Lønningsmaade. Netop denne Arbejdslønnens Ubevægelighed er det, der faar Mr. Keynes til at anvende Kulindustrien som et Exempel paa, hvor skadeligt det har været at hæve Sterlingens ydre Værdi med 10 pCt. uden samtidig at kunne reducere det indenlandske Priseniveau lige saa meget. Mr. Keynes anfører (S. 20) et Exempel paa, hvorledes engelske Kul med en \$-£-Kurs paa 4.31 var konkurrencedygtige i Brasilien, men ikke kunde konkurrere under en Kurs paa 4.78. Men hele Argumentet maa dog hvile paa, at det indenlandske Priseniveau ikke indstiller sig efter Kursen 4.31, men vedblivende holder sin Afstand fra \$-£-Kursens Niveau. Og ret længe kan dette vel ikke vare.

Det er saaledes vanskeligt at se den økonomiske Berettigelse for det voldsomme Angreb, Keynes fremsætter i sit Skrift mod Baldwin og Churchill, mod Bank of England og de Komitémedlemmer og Økonomer, der tilraadede Genoptagelsen af den gamle Guldparitet. Imidlertid, lige saa megen Interesse som disse Drøftelser om, hvad der vilde være sket, hvis dette eller hint var hændet eller ikke hændet, har det Afsnit i Gregorys Bog, der overfor Keynes Angreb paa Bank of England meddeler en Analyse af Bankens Kreditpolitik. Mr. Gregory siger (S. 83 ff.), at Bank of Englands Politik drejede sig om 1) Embargoen paa Laan til Udlandet, 2) Den saakaldte Open-market Politik og 3) Diskontoen, Guldbevægelserne og Bevægelserne i Gæld og Tilgodehavenderne overfor Udlandet.

Embargoen medførte, som enhver anden vilkaarlig Kreditpolitik, at de „begunstigede Laanere fik Laan til en lavere Rente end de ellers vilde have faaet“, og at de ikke-begun-

stigede fik ingen Ting; og endvidere var Embargoen ikke effektiv, forsaavidt den nok kunde hindre, at der officielt udbødes og afsattes fremmede Laan paa det engelske Marked, men ikke, at der af det kapitalanbringende Publikum købtes fremmede Værdipapirer o. l. Embargoen hævedes da ogsaa i December 1925 samtidig med, at Bank of England satte sin Diskonto op fra 4 til 5 pCt.

Open-market Politiken bestaar jo i, at Centralbanken ved at købe eller sælge i Markedet formindsker eller forøger de private Bankers Kasser, og derved bidrager til at forringe eller forøge deres Laaneevne og Markedets disponible Midler. Denne Politik kan altsaa træde i Stedet for eller støtte Diskontopolitiken, og anvendes f. Eks. til Stadighed af Federal Reserve Bankerne. Mr. Gregory viser nu, hvorledes Bank of England ved at anvende denne Politik har tilstræbt stadig for sit Vedkommende at bidrage til, at en saa vidt mulig uforandret Kreditmængde stod til Markedets Raadighed.

Dette faar nu sin særlige Virkning paa Diskontopolitiken. Naar nemlig den af Centralbanken til Raadighed stillede Kreditmængde holdes uforandret, vil for det første Efterspørgslen efter Kapital direkte paavirke Diskontoen; stiger Efterspørgslen, saaledes at Markets Rate nærmer sig Bank Rate, vil Banken blive nødt til at forhøje sin Diskonto, da i modsat Fald dens Indskud vil synke og dens Reserver blive for smaa. Men idet Diskontoen forhøjes, tiltrækkes der desuden Midler fra Udlandet; Markedets disponible Kapitaler forøges, Markeds-Renten falder og Banken kan igen sænke sin Diskonto og kan gøre det desto lettere, jo lavere Renten er i de Pengecentre, fra hvilke der drages Penge. I Virkeligheden opnaaes der altsaa ved denne Konstante-Kreditmængde-Politik, at Diskontoen umiddelbart paavirker Mellemværendet med Udlandet, saaledes at Markedets Kapitaltrang tilfredsstilles gennem udenlandske Penge, naar Diskontoen forhøjes. Afgørende for Centralbankens Diskontopolitik bliver paa den ene Side Marginen mellem Diskonto og Markedsrente, paa den anden Side Forskellen mellem Markedsrente hjemme og ude. Formindskes f. Eks. førstnævnte Forskel ved, at den hjemlige Markedsrente stiger samtidig med, at Forskellen mellem den hjemlige og den fremmede Markedsrate forøges igennem at den sidste synker, er der ikke for Centralbanken Grund til at forhøje Diskontoen; derimod kan der være Grund til at gøre dette, hvis Forskellen mellem Diskontoen og den hjemlige Markedsrente og mellem denne og den fremmede formindskes, selv om Guldets samtidig strøm-

mer ind, saaledes som Tilfældet var, da Banken i December 1925 forhøjede sin Diskonto.

Dels gennem den her skitserede Politik, dels ved Forstaaelse med New York og med Støtte fra Amsterdam — Dr. Vissering giver i den nederlandske Banks Aarsberetning for 19^{25/26} et udmærket Billede af den Politik, Holland førte, og som overgangsvis førte 65 Mill. Fl. til England paa et Tidspunkt, da de betød en stor Hjælp for Englands Bank — er det lykkedes Bank of England at iværksætte Guldmøntfoden og opretholde den uden at presse paa det engelske Prisniveau igennem en Kreditbegrænsning, der ellers vilde have været nødvendig. Der er altsaa vundet Tid til, at Priser, Lønninger og Indtægter kan tilpasse sig, selv om det maa siges, at denne Tilpasning igennem Generalstrejke og Kulstrejke ikke netop er gaaet let; men Tilpasningen er dog, som Pristallene viser, nu stærkt paa Vej til at være tilendebragt; og dette er i stort Omfang sket ved at indrette Kreditpolitikken saaledes, at man opnaaede Udlandets Bistand i den vanskelige Overgangstid.

E. C.

Kyoto University Economic Review. I Hefte 1926.

Det foreliggende I Hefte af det japanske Kyoto Universitets „Memoirs of the Departments of Economics“ fremtræder som det første Udtryk for et Forsøg paa regelmæssigt paa engelsk eller et andet Verdenssprog at give en almindeligt tilgængelig Publicering af japansk Socialøkonomi. Hensigten er at udsende Kyoto Review 2 Gange aarligt. Udgiverne — Universitetets Professorer — oplyser, at man her for første Gang faar en videre Adgang til den japanske Socialøkonomi, idet det hidtil har været spredte Afhandlinger, der i Oversættelse er kommet frem, særlig i amerikanske og tyske Tidsskrifter, og at det, der giver Heftet Interesse, skulde være, at man nu i Japan ser en særlig japansk socialøkonomisk Skole dukke op af de sidste Aars „Great strides“. Da Japan 1868 gennem Restaurationen traadte ind i Nationernes Samliv, var det kun spredte Forsøg, de lærde i den foregaaende Tokugawa-Æra havde gjort indenfor Socialøkonomien, der heller ikke fremtraadte som nogen speciel videnskabelig Disciplin. Efter 68 blev England og Amerika, siden hen Frankrig og Tyskland, Læremestre, og man kommer ind i en Oversættelsesperiode, der først i det 20. Aarhundrede lader os møde en stærkere kritisk Holdning overfor de importerede Ideer og Forsøg paa at inddrage Japans særlige Forhold og historiske Egenart i de